

VOLT VOOR LEIDEN

Verkiezingsprogramma Leiden

Gemeenteraadsverkiezingen 2026

Volt

BESTE LEIDENAREN,

Wij wonen in een prachtige stad. Met een enthousiaste gemeenteraad.

Complimenten voor wat er bereikt is.

Als nieuwe partij in Leiden voegen wij daar iets nieuws aan toe: een wethouder van Europese Zaken. Een expert met Europese kennis en ervaring die de weg weet naar de juiste mensen, de beste praktijken en de juiste subsidies.

Als Volt willen wij Leiden versterken met goede ideeën, ook vanuit Europa. Denk aan de manier waarop Wenen woningen verdeelt. Of aan de maatregelen die Helsinki veilig houden. Maar denk ook aan de vele Europese fondsen waarmee we ruimte kunnen creëren voor zorgprofessionals, voor een Key Region Leiden, een Singelpark XL en nog veel meer relevante Leidse wensen.

Daarbij geloven wij in de bewoners van onze Leidse straten en wijken. In burens, families en collega's die samen het hart en de ziel van de stad zijn. Van Cronesteyn tot De Kooi, van het centrum tot de Stevenshof.

Wij zien hoe agenten, leraren en mensen in de zorg aan ons gezamenlijke welzijn werken. Volt wil die krachten alle ruimte geven. Soms met steun voor buurtinitiatieven, soms door te leren van andere steden. Dan weer met hulp van subsidies uit de Europese pot.

Er kan veel als je verder durft te kijken dan de eigen stadsmuren.

Het vraagt lef. En samenwerking.

Daarom is er nu Volt voor Leiden!

Wij durven en willen. Jij ook?

Stem dan Volt Leiden.

Weet je daarbij gesteund door Volters in heel Nederland en Europa.

Van Amsterdam tot Athene.

Van Madrid tot Berlijn.

Namens team Volt Leiden,
Lijsttrekker Ophir Waasdorp

3+1

**UITDAGINGEN
VOOR LEIDEN**

STEM

Volt

3+1 UITDAGINGEN VOOR LEIDEN

1. EEN MENSELIJKE STAD

Volt wil dat Leiden de lieve stad blijft, die het is. Hier geen plaats voor verharding, verloedering of uitsluiting. We willen voor elke eigzinnige Leidenaar de (woon)ruimte om te leven, te groeien en bij te dragen. Met een overheid die blokkades wegneemt, meer initiatief bij onze inwoners legt en altijd oog heeft voor onze menselijke behoefte.

- **Samenwonen zonder vergunning**
- **Publieke ruimte teruggeven aan mensen**
- **Gezondheid: zorg en preventie**

2. EEN VEILIGE STAD

Iedereen moet zich veilig voelen in onze stad. Daar werken we samen aan, overheid en burger. Met betere verlichting, met weerbaarheidstrainingen, met slimme hitteplannen. Maar ook door zo snel mogelijk over te gaan op opensourcetechnologie. Zodat we autonoom desinformatie, geweld, overstromingen, cybercrime en armoede kunnen blijven bestrijden. En daarmee ons welzijn kunnen bewaken. Onder andere met Europese ervaring en middelen.

- **Cybertechnisch en fysiek weerbaar**
- **Verbinding en burgerberaden**
- **Welzijn en economie**

3. EEN LEEFBARE STAD

Leiden leeft. Soms tot het kraakt. Een leefbare stad heeft, wat ons betreft, eenvoudige, snel te maken afspraken nodig. Met als doel: lekker wonen, studeren, werken, een film of terrasje pakken. Voor iedere Leidenaar. Met meer groen, goede verlichting en veilige fietspaden, slimme mobiliteit en ruimte om elkaar te ontmoeten. We willen een ongecompliceerd, bereikbaar, gezellig Leiden. En ondertussen: niet stilstaan, maar samen vooruit bewegen.

- **Woningen 8800+5000 extra**
- **Van versteende stad**
- **Publieke ruimte en veiligheid**

+1. EEN EUROPESE STAD

Leiden was al Europees. Lang voor de EU. We gaan de toekomst in met diezelfde open, internationale blik en een wethouder van Europese Zaken. We kijken naar succesvolle ontwikkelingen bij andere Europese steden en vertalen die naar onze Leidse praktijk. Niet steeds zelf het wiel uitvinden, maar nieuwe vormen van Leids ondernemerschap, Leids wonen, Leids parkeren, Leidse sociale betrokkenheid. Met Europese subsidies, uiteraard.

- **Een wethouder Europese Zaken**
- **Leren van Europese oplossingen**
- **Kennis en subsidies**

3+1 UITDAGINGEN VOOR LEIDEN

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	6
ONS PROGRAMMA SAMENGEVAT	7
1. EUROPA.....	9
2. WONEN	12
3. KENNISSTAD, NU EN STRAKS	15
4. ENERGIE, WATER EN KLIMAAT.....	19
5. GEZONDHEID	22
6. VEILIGHEID	25
7. PUBLIEKE RUIMTE.....	28
8. ONDERWIJS EN WETENSCHAP.....	31
9. CULTUUR.....	35
10. DIGITALISERING.....	38
11. INTERNATIONALS	41
OMDAT ELKE EURO TELT	43

ONS PROGRAMMA SAMENGEVAT

Europees denken. Leids doen.

Met Volt breng je nieuwe toekomst naar Leiden. Je gaat zien dat Europese samenwerking in de gemeenteraad geen ver-van-ons-bed-show is, maar mooie Leidse kansen oplevert. Bijvoorbeeld met een wethouder van Europese Zaken die 'best practices' van andere steden en Europese subsidies naar onze stad haalt, waarmee we ons leven in Leiden verbeteren.

Dat begint bij wonen. Leiden groeit, maar starters, studenten en ouderen vinden nauwelijks een passende woning. Volt wil naast de nu geplande 8800 nieuwe woningen, tenminste 5000 extra betaalbare en levensloopbestendige huizen bouwen, samen met bewoners en ontwikkelaars. Zo ontstaat doorstroming en houden we onze stad leefbaar.

Ook in duurzaamheid willen we de toon zetten. Leiden kan in 2035 energieneutraal zijn en in 2040 volledig duurzaam. Met isolatieprojecten, groene daken, deelvervoer, slimme energiehubs en Europese steun maken we dat haalbaar én betaalbaar.

Veiligheid is voor ons, behalve goed getrainde politie op straat, ook weerbaarheid. Met weerbaarheidstrainingen en een cyberveiligheidsplan zorgen we voor bescherming van onze mensen en instituten. We pakken ook klimaatrisico's in onze versteende stad en polarisatie in onze buurten aan. Daarbij leren we van Europese koplopers en passen we hier de slimste oplossingen toe.

Onderwijs blijft de sleutel tot gelijke kansen. Van gezonde schoolontbijtjes tot verduurzaming van onze veelal verouderde schoolgebouwen en internationale uitwisselingen via Erasmus+. Wij geven jongeren de gewenste ruimte om zich te ontwikkelen en actief bij te dragen aan onze democratie.

Digitalisering moet Leiden sterker maken, niet afhankelijker. Daarom kiezen we voor opensource software, digitale onafhankelijkheid in 2030 en een gemeente die altijd persoonlijk en menselijk blijft.

We gaan bouwen aan een stad waar welzijn, gezondheid, cultuur en wetenschap samenkomen. Met de Universiteit Leiden, onze onderwijsinstellingen, het Bio Science Park, MKB en start- en scale-ups als inspirerende motoren van innovatie, welzijn en cultuur. Zo maken we Leiden veerkrachtig en toekomstbestendig. Samen met jou.

1. EUROPA

1. EUROPA

EEN WETHOUDER EUROPESE ZAKEN

Leiden heeft alles in huis om een Europese voortrekkersrol te pakken. Er liggen zoveel kansen in onze stad én in de samenwerking met Europa. Wij willen daarom voor Leiden een wethouder Europese Zaken als eerste stad ooit. Een deskundige die zich vol inzet om Europese 'best practices', samenwerking- en subsidies voor onze stad te verzilveren

Wethouder Europese Zaken in het kort

1. Een wethouder Europese Zaken maakt Leiden zichtbaar in Europa én Europa zichtbaar in Leiden.
2. We zoeken naar, leren van en benutten de beste oplossingen van Europese steden voor Leidse uitdagingen.
3. We zetten subsidies in om die oplossingen mede mogelijk te maken.
4. We zijn de eerste stad in Nederland die Europa structureel in het lokale bestuur verankert.

MEER IN DETAIL

1. Leiden zichtbaar in Europa

Met een wethouder Europese Zaken krijgen we als stad een duidelijke stem in Brussel en andere Europese netwerken. Zo zorgen we ervoor dat onze universiteit, bedrijven, musea en maatschappelijke organisaties de weg naar Europese programma's en samenwerkingen kunnen vinden. Dit vergroot onze invloed en versterkt onze positie als internationale kennisstad.

2. Europese oplossingen in Leiden

In onze Europese steden vinden we excellente oplossingen voor problemen die ook in Leiden spelen. Prachtige voorbeelden, waarmee wij ons voordeel doen. Onze wethouder vindt, onderzoekt en verleidst ze. Denk bijvoorbeeld aan slim toerisme in Kopenhagen, duurzame mobiliteit in Parijs, burgerparticipatie in Barcelona en Lille via het Decidimplatform en de nul verkeersdoden in Helsinki.

3. Subsidies benutten

Europa stelt miljarden beschikbaar voor duurzaamheid, innovatie, cultuur, erfgoed en onderwijs. Onze wethouder Europese Zaken, die thuis is in de Europese organisaties, gaat deze kansen voor Leiden optimaal benutten. Denk hierbij aan:

- Onderzoek en innovatie: via Horizon Europe kunnen het LUMC en het Bio Science Park miljoenen euro's binnenhalen voor medisch en biotechnologisch onderzoek.
- Onderwijs en jongeren: met Erasmus+ krijgen studenten, scholieren én docenten kansen om kennis en ervaring in Europa op te doen.
- Cultuur en erfgoed: via Creative Europe en Europa voor de Burger krijgen musea, festivals en culturele instellingen extra middelen om Leidens rijke erfgoed internationaal zichtbaar te maken.
- Duurzaamheid en klimaat: met NextGenerationEU en het Just Transition Fund kan Leiden steun krijgen voor de verduurzaming van woningen, energiehub's en groene mobiliteit.

4. Leiden weer als pionier

Met een wethouder Europese Zaken zijn we de eerste gemeente in Nederland die Europa onderdeel maakt van het lokale bestuur. Pionieren leverde Leiden altijd al welvaart op. We laten zien hoe Europees denken leidt tot Leids doen en hoe onze Europese samenwerking nieuwe banen in innovatieve en bestaande sectoren, betaalbare verduurzaming en betere kansen voor jongeren/studenten oplevert.

2. WONEN

2. WONEN

AANGEBODEN: 13.800 X WOONRUIMTE IN LEIDEN

Leiden is populair. Alleen al het Bio Science Park, de Universiteit Leiden en het LUMC trekken elk jaar weer veel woningzoekers aan. Daardoor grijpen steeds meer mensen mis. Vaak juist de jongere én oudere Leidenaren. Dus gaan we aan andere knoppen draaien en samen zorgen voor een grotere, beter passende woningvoorraad voor starters, studenten en ouderen. Met als gevolg: doorstroming. Dat is best even puzzelen, maar wij denken dat het kan.

Wonen in het kort

1. We bouwen meer sociale en betaalbare woningen, bij voorkeur op basis van publiek-private samenwerking.
2. We gaan voor meer levensloopbestendige woningen voor starters, studenten en ouderen.
3. We zorgen voor echte participatie bij herstructurerings- of bouwplannen.

MEER IN DETAIL

1. 8.800 + 5000 extra woningen

We willen tot 2030 ten minste 8.800 woningen bijbouwen in Leiden. We leggen nu al in de huidige lange termijnvisie vast dat we tot 2035 nog eens 5.000 woningen aan de Leidse woningvoorraad gaan toevoegen. Dat wordt een fijne mix van sociale huur, middenhuur en betaalbare koopwoningen met ruimte voor lokaal ondernemen en buurtvoorzieningen.

We denken daarbij ook aan hoogbouw van menselijke maat, dakdorpen, inbreiding en samenwerking met andere gemeenten.

Hoe doen we dat?

We willen bouwen met publiek-private fondsen, vanwege de financiële en maatschappelijke zekerheden, maar ook omdat dat de meest efficiënte, slimme en duurzame manier blijkt. En vanwege de Europese subsidiekansen die er liggen. Mogelijk rendement dat de gemeente op de investering maakt, gaat terug in de Leidse gemeentekas.

2. Samenwonen zonder vergunning

We zetten vol in op levensloopbestendige woningen. Maar niet alleen voor senioren. We onderzoeken flexibele woonmogelijkheden voor studenten, senioren, één-oudergezinnen, enz. Ook 'tiny houses' bieden kansen.

55% van de Leidenaren woont alleen. Van twintigers tot negentigers. Met elkaar wonen moet simpeler kunnen, bijvoorbeeld in een zogenaamde 'vriendenwoning'. Gewoon huren zonder de nu noodzakelijke vergunningen.

Studenten horen in Leiden Kennisstad. Bijna vijf jaar ingeschreven staan op de wachtlijst voor een kamer? Onacceptabel. Daarom willen we het aantal studentenkamers in Leiden verhogen met ten minste 1000 tot 2030.

We zetten daarnaast in op bouw van extra studentenhuizen met gemeenschappelijke ruimtes, de zogenoemde 'fusie' in Leiden. Gewoon: meer lol en minder eenzaamheid.

Bye bye verbod op verkamering. We zoeken (ook binnen Europa) naar de leukste, beste woonvorm voor studenten.

3. Samen beslissen

Volt gaat burgerberaad bij bouw- en woonwensen stimuleren.

De participatie-inzet bij verschillende bouwprojecten in Leiden liep niet lekker. Dat moet beter. Heeft een herstructurerings- of bouwproject impact op iemands directe woonsituatie, dan moet betrokkenheid mogelijk zijn. Het burgerberaad geeft maximale betrokkenheid.

We willen meer regionale en provinciale samenwerking met maatschappelijke partners in de woningbouw. We willen gemeentegrensoverstijgende projecten opzetten om zo bouwcapaciteit te verwezenlijken en bij te dragen aan de ambities van de provincie Zuid-Holland.

3. KENNISSTAD

3. KENNISSTAD, NU EN STRAKS

We zijn een rijke stad met onze Leidse onderwijsinstellingen, het LUMC, het Bio Science Park, musea, culturele activiteiten, de Leidse markt en het toerisme. Ze zorgen voor werkgelegenheid en hogere inkomsten van lokale bedrijven. Volt is daar zuinig op. En investeert er duurzaam in. Mens, milieu en natuur in harmonie; we gaan ervoor.

Leiden Kennisstad is een internationale kennis- en studentenstad met een progressief profiel. We willen migratie benaderen als een kans én een verantwoordelijkheid. Onze onderscheidende positie willen we verder uitbouwen. Bijvoorbeeld door de kennis-as Leidse regio-Katwijk-Noordwijk te versterken. Net zoals het Bio Science Park en de Key Regio Leiden voor met name het MKB. Het zijn complexe ambities, die om keuzes vragen. Volt gaat die keuzes maken, samen met andere betrokken gemeenten. En we realiseren de plannen met hulp van onze subsidiespecialisten.

Welzijn in het kort

1. We zetten in op regionale samenwerking 'Key Region Leiden', 'Science for life' en doorontwikkeling van de kenniseconomie.
2. We richten 'werklandschappen van de toekomst' in om de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven te bevorderen. Ruimte-intensief MKB, van belang voor een vitale stad, krijgt de ruimte.
3. We willen eenvoudiger armoede regelingen en willen het project 'basisinkomen voor kwetsbare jongeren' uitbreiden.
4. Wij vinden waardering voor buitenlandse arbeidskrachten vanzelfsprekend en willen geen enkele uitbuiting.
5. We gaan voor menswaardige opvang van asielzoekers en statushouders.

MEER IN DETAIL

1. Samen werken en groeien

Om Leiden Kennisstad waar te maken, gaan we intensief samenwerken met onze buurgemeenten en samen de kennis-as Leidse regio-Katwijk-Noordwijk doorontwikkelen. Het is belangrijk dat de innovatieclusters van Leiden Bio Science Park, het ruimtevaartcluster NL Space Campus in Noordwijk en Unmanned Valley (dronetechnologie) in Valkenburg door kunnen groeien. Volt wil dat de gemeente Leiden hiervoor op gemeentelijk niveau verantwoordelijkheid neemt en op provinciaal, nationaal en Europees niveau pleit voor structuurversterking en een goed vestigingsklimaat. Onze (EU-)subsidiespecialisten zetten we in voor financiële steun voor de regio.

Ook het bestaande MKB kan met een regionale aanpak beter geholpen worden. Daarom steunt Volt de bestaande samenwerking 'Key Region Leiden' met de omliggende gemeenten. Nieuwe industrie kan niet zonder bestaande.

2. Werklandschappen van de toekomst

Volt wil meer samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven en gaat voor 'werklandschappen van de toekomst'. Landschappen waarin jonge Leidenaren werkervaring opdoen terwijl zij de omgeving mooier te maken, de overstap naar duurzame energie mogelijk maken of buurten en mensen beschermen tegen overlast van te veel hitte of water. We willen kruisbestuiving stimuleren tussen de onderwijsinstellingen en bedrijven die aan vergelijkbare transitie werken. Denk: Bio Science Park, Energiepark, PLNT en de herontwikkeling van bedrijventerreinen.

Volt wil leven in de brouwerij door grote en kleinere ondernemers aan te trekken en wil een balans creëren tussen sociale cohesie, economie en ecologie. Daar hoort een bruisend centrum bij met veel verschillende winkels, horeca en culturele activiteiten. Om de lokale economie te vernieuwen en verduurzamen moet de Leidse economie letterlijk ruimte krijgen, ook op bedrijventerreinen. Met name voor MKB-bedrijven die ruimte-intensief zijn, denk: onderhoud aan, inrichting en verduurzaming van woningen. Maar ook vernieuwende startups en innovatieve MKB in de maakindustrie hebben onze aandacht.

We gaan voor kansen binnen Leiden maar ook in de regio.

3. Op naar een basisinkomen

Welzijn en economische kansen zijn nu niet eerlijk verdeeld. Daarom willen we dat Leiden de proef 'Het Bouwdepot' ofwel leefgeld voor kwetsbare jongeren, verder uitbreidt. Jongeren die dak- of thuisloos dreigen te raken, kunnen zo hun leven weer op de rit krijgen. 'Het Bouwdepot' voorziet in hun basisbehoeften en maakt het opdoen van werkervaring mogelijk. Een goede lokale pilot in opmaat naar vernieuwing van de Participatiewet of een basisinkomen.

4. Waardering voor arbeidsmigranten, nee tegen uitbuiting

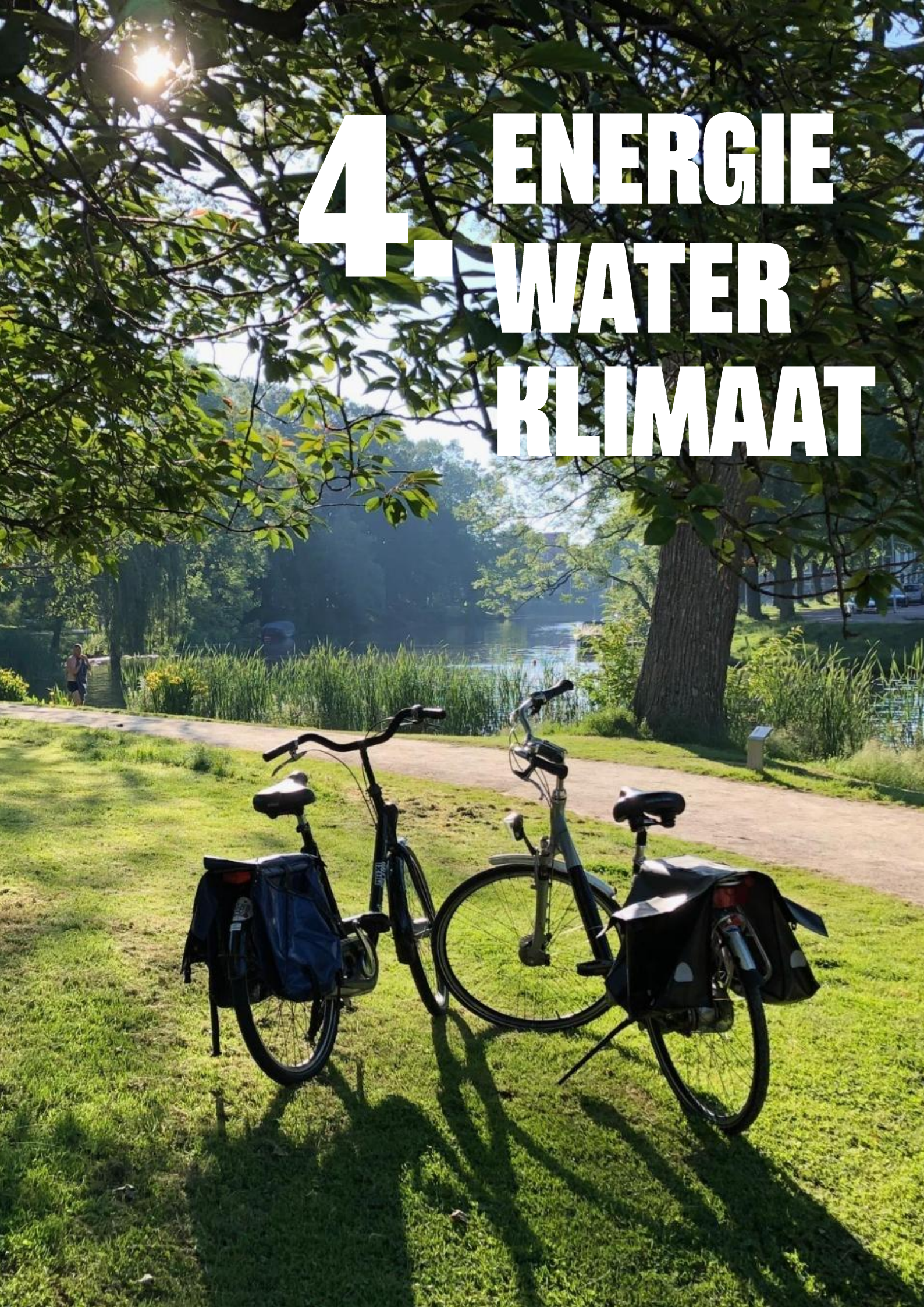
Arbeidsmigranten vinden we vooral bij krapteberoepen. Zij dragen bij aan de lokale economie en voorzieningen. Daarom willen wij dat de gemeente gaat samenwerken met werkgevers om fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en huisvesting te garanderen. We willen kwaliteitseisen aan huisvesting van arbeidsmigranten (vergunningenstelsel met criteria voor woonruimte, beheerders etc.) en handhaving om misstanden tegen te gaan.

5. Menswaardige opvang, kleinschalig binnen de stad

Leiden heeft een lange traditie van opvang en ziet het als morele plicht oorlogsvluchtelingen te beschermen. Wij steunen dan ook kleinschalige opvang verspreid over de stad; die komt integratie ten goede.

Beleidsmatig betekent dit: tijdige voorbereiding op de landelijke taakstelling (Spreidingswet – en JA die blijft!) en zoeken naar duurzame opvanglocaties, zodat noodopvang in sporthallen tot het verleden behoort.

4 ENERGIE - WATER KLIMAAT

4. ENERGIE, WATER EN KLIMAAT

OP KOP IN DUURZAAM

In 2035 energieneutraal en in 2040 economisch compleet duurzaam. Ja, ook in het slecht geïsoleerde Slaaghwijk en het Noorderkwartier. Als kennisstad en met zoveel jonge bewoners moeten we voor een koppositie gaan. Isolatie, klimop daken, deelvervoer, laden voor elektrische boten, energie hubs, wadi's, waterbuffers, fietssnelwegen; we gaan ervoor. Samen met bewoners, bedrijven, kennisinstellingen en onze Europese kennis, ervaring en subsidies. Bijvoorbeeld vanuit NextGenerationEU.

Energie, water en klimaat in het kort

1. We versnellen de overgang naar duurzame energie, houden de energierekening betaalbaar door woningisolatie en bouwen onze afhankelijkheid van fossiele bronnen af.
2. We maken Leiden groener en waterbestendiger, zodat we beter bestand zijn tegen hitte, droogte en hevige regen.
3. We onderzoeken hoe we onze drinkwatervoorraad optimaal houden en hoe we onze zwaar belaste ondergrond veilig en slim kunnen inrichten.

MEER IN DETAIL

1. Nieuwe energie voor iedereen

We gaan voor energieneutraliteit in 2035 en voor zero aardgas uiterlijk 2050. We maken dat voor iedereen haal- en betaalbaar. Dat betekent grootschalige woningisolatie, met extra geld voor huishoudens die dat nodig hebben, zoals in Slaaghwijk en Noorderkwartier, die nu met hoge energierekeningen zitten.

Nieuwe energie en goede isolatie voor al onze monumenten mag wel wat makkelijker gemaakt worden. En nieuwbouw moet in 2030 emissievrij gebeuren. Dus daar helpen we bij.

Netcongestie is een probleem, bijvoorbeeld door de zonnepanelen en laadpalen in Stevenshof en Professorenwijk. We willen energie-efficiëntie en flexibiliteit stimuleren. Met Home Energy Management Systems (HEMS) en met lokale energie hubs op bedrijventerreinen. Daarnaast ontwikkelen we toekomstscenario's; de behoefte aan energie zal blijven groeien. We verbinden Leiden met andere Europese communities (KIC's) die experimenteren met kleinschalige warmtenetten en lokale warmteopslag. Europese programma's als ELENA en NextGenerationEU gaan ons met onze energie-ambities helpen.

2. Van versteende stad naar groene spons

Leiden moet een groene spons worden, die water opvangt en hittestress tegengaat. Hoe cool zal een klimopdak boven winkelend publiek in de Haarlemmerstraat zijn? We gaan ervoor, net zoals meer bomen, meer schaduw, groene daken, klimaatpleinen, wadi's, waterdoorlatende bestrating, slimme buffers om wateroverlast te voorkomen, bijvoorbeeld in de Merenwijk en Lage Mors.

3. Stevige grond onder de voeten

Volt wil aandacht voor onze drinkwatervoorziening. Die komt in het nauw doordat onze ondergrond door nieuwe woningen, warmtenetten, rioolssystemen en kabels het zwaar te verduren heeft. In Stevenshof en Roomburg komen warmtenet en drinkwatervoorraad elkaar al tegen. We willen daarin nauw samenwerken met waterbedrijven en kennisinstellingen. Wat doen andere Europese steden? Natuurlijk participeren we in het Resilient Cities Network.

5. GEZONDHEID

5. GEZONDHEID

ZORG VOOR JONG, OUD, KWETSBAAR EN ILLEGAAL

Volt wil geestelijke en lichamelijke gezondheidszorg die betaalbaar en bereikbaar is voor iedereen. Die is straks, ook in Leiden, onbetaalbaar als er niets verandert. Daarom zetten we in op preventie: we maken voorkomen veel prettiger dan genezen. Om de personeelstekorten in onze zorg te beperken, willen we zorgprofessionals alle ruimte geven, zowel qua wonen en leren als qua mobiliteit. Daarnaast zien we, ook in verband met ellenlange wachtlijsten, een interessante rol voor digitale hulpverlening. En kijken we naar 'best practices', niet alleen in Leiden, maar ook in de regio en andere plekken in Nederland en Europa.

Gezondheid in het kort

1. We zetten in op preventie.
2. We pleiten voor toegankelijke geestelijke en lichamelijke gezondheidszorg voor iedereen.
3. We geven ruimte aan zorgprofessionals, in alle delen van de stad, ook in het centrum.
4. We stimuleren digitale hulp, van 'domotica' tot 'smart glass'.

MEER IN DETAIL

1. Voorkomen is beter

We willen dat de zorg betaalbaar blijft, ook nu we steeds ouder worden, en dus gaan we voor preventie. We steunen programma's en cursussen die een gezonde leefstijl propageren voor iedereen. We gaan zorgen dat we veilig over straat kunnen, lopend en fietsend en we bieden cursussen aan voor gezond ouder worden, zoals valpreventie en senioren yoga. We willen daarnaast hulp voor ouders bij opvoedvragen en we ontwikkelen in samenwerking met het LUMC een programma om suïcide te voorkomen.

We pleiten voor meer plekken waar alleen of in groepsverband, door jong en oud, gesport of getraind kan worden. Voor jongeren kan Leiden bijvoorbeeld aansluiten bij het URBACT Re-Gen Network, een Europees netwerk van negen steden dat jongeren tussen 10 en 18 betreft bij het ontwikkelen van sporthubs.

2. De plicht te zorgen

Volt wil goede en toegankelijke zorg voor iedereen. Zorg op maat voor kinderen, voor studenten met psychische problemen, voor oudere stadsbewoners, voor mensen met een beperking, voor chronisch zieken en voor mensen die in de hoek zitten waar de klappen vallen. Hoe? We werken aan een directe scheiding bij hulpvraag tussen complexe en eenvoudige problematiek en voorkomen dat eenvoudige hulpvragen complex worden. We leren hierbij van Veendam dat wachtlijsten voor de jeugdzorg heeft weggewerkt door te stoppen met marktwerking. We luisteren naar professionals van onder meer ggz Rivierduinen, Topaz, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), De Binnenvest, Activite Humanitas DMH, we leren van hun inzichten en passen die toe.

We stimuleren de samenwerking, zoals tussen LUMC en ROC die samen mensen opleiden voor de zorg, met speciale lesprogramma's voor statushouders, die daardoor versneld aan de bak kunnen.

3. Een klimaat voor goede zorg

Volt wil volle steun voor de zorgprofessionals. Bijvoorbeeld voor verpleegkundig specialisten in de ouderenzorg, zoals Marente of begeleiders van dak- en thuislozen bij De Binnenvest en De Bakkerij, maar ook GGD-artsen, ggz-verpleegkundigen. Het gaat vaak om gediplomeerde ervaringsdeskundigen die over administratieve lasten, roosters, scholing, arbeidsvoorwaarden en lol in je werk zinnige inside-informatie kunnen geven, maar nauwelijks worden gehoord, omdat ze te druk zijn met hun werk. Volt wil naar hen luisteren en hen betrekken bij beleidskeuzes. Daarnaast willen we Leiden voor hen extra aantrekkelijk maken, door wonen, leren, werken en mobiliteit extra toegankelijk te maken.

4. Digitaal waar het kan

We gaan voor een slim, digitaal aanbod voor geestelijke gezondheidszorg, voor jongeren én ouderen. Veel jongeren hebben psychische problemen, bijvoorbeeld door de naweeën van de coronacrisis en door de toenemende druk om te presteren in een tijd met te veel prikkels. De ggz heeft daardoor lange wachtlijsten en hulp van een psycholoog of psychiater is moeilijk te vinden door de toegenomen administratieve eisen. Steeds meer mensen kunnen hun weg goed vinden op internet. Voor hen kan directe digitale zorg zonder wachtlijst de juiste uitweg betekenen.

Digitale hulpverlening zal sowieso helpen de tekorten in de zorg te beperken. Denk aan thuismonitoring door zorgverleners zoals Luscii.com, aan thuisautomatisering zoals 'domotica' in de ouderenzorg en toepassing van 'smart glass' voor wondverzorging. Ook met hulp van het Leiden Healthy Society Centre, ervaringsdeskundigen, denktanks en met subsidies van Europa.

6. VEILIGHEID

6. VEILIGHEID

EEN VEILIG, OPEN LEIDEN

Leiden is een gastvrije stad; voor intimidatie, geweld en criminaliteit is hier geen plaats. We willen dat je je veilig weet - als onschuldige puber op je socials, als paradijsvogel in de Merenwijk, als jonge meid op stap, als burger tegenover onpersoonlijke systemen of als 75-plusser op het fietspad.

Die veiligheid houdt niet op bij de Haagsche Schouw of de A4. Cyberdreigingen, criminaliteit, klimaatrisico's en polarisatie gaan elke grens over. En dus willen we de beste, innovatieve oplossingen, met hulp van Europa. Helsinki scoort elk jaar hoog op verkeersveiligheid, onder andere door haar 30 km beleid. Barcelona en Kopenhagen hebben de digitale rechten van hun inwoners optimaal beschermd. Met onze Europese kennis, netwerken en subsidies zijn we sterk.

Veilig zijn in het kort

1. We gaan voor burgerberaden en bubbels verbinden.
2. We willen respect en goed opgeleide handhavers.
3. We gaan voor weerbaarheidstrainingen.
4. We willen wijken vergroenen en koelen.

MEER IN DETAIL

1. Burgerberaden en bubbels verbinden

Leiden kent veel mensen die hun weg in de stad probleemloos vinden. Maar er is ook een groep die argwanend kijkt naar alle ontwikkelingen en wantrouwen koestert tegen andersdenkenden én de overheid. Volt wil de verschillende bubbels met elkaar verbinden. Door te investeren in initiatieven waar bewoners en bijvoorbeeld studenten van verschillende wijken met elkaar overleggen en samenwerken, met bijvoorbeeld buurtmaaltijden en andere buurtinitiatieven en woonoverlegplatforms.

We willen mensen betrekken bij de invulling van hun stad, door burgerberaden. Groepen door loting gekozen mensen die met hulp van experts nadenken en advies uitbrengen over belangrijke kwesties, zoals onze woningbouw en onze duurzame stedelijke transitie. Dat doen we met subsidie(s) van het Europees Sociaal Fonds (ESF+).

De wijkteams en wijkagenten, die geweldig werk doen in onze stad, willen we beter ondersteunen, bijvoorbeeld in de Merenwijk en Slaaghwijk. We zetten wijkgericht jongerenwerk, meertalige communicatie en preventieve dialoog programma's in.

Samen voor een betere manier van samenleven.

2. Respect voor én van elke Leidenaar

Of je nu metselaar, pensionado, ambulance medewerker, e-biker, wetenschapper, student, taxichauffeur of ondernemer bent; samen maken we de stad. Diefstal, oplichting, geweld; niet in ons Leiden.

Daarom willen we meer goed opgeleide handhavers, die straat en buurt kennen, die bijsturen en waar nodig de-escalerende maatregelen nemen.

We informeren iedereen over veiligheidsaspecten en hoe we ons daarvoor samen kunnen inzetten. Daarnaast zijn we voor slim cameratoezicht op risicolocaties en nauwe samenwerking tussen de veiligheidsdiensten.

Ondertussen willen we online haatzaaien en pesten voorkomen met gesprekken op scholen, clubs, etc. We intensiveren handhaving en geven informatie over de gevolgen. We willen speciale aandacht voor kwetsbare groepen zoals jongeren, ouderen en lhbtqi-personen. We kijken in dit geval naar de Citizens, Equality, Rights and Values (CERV-Programma) en bijbehorende fondsen.

3. Cybertechnisch en fysiek weerbaar

We ontwikkelen lokale campagnes over phishing, wachtwoorden en dataprivacy. We gaan voor cyberweerbaarheidstrainingen voor zorginstellingen en het MKB. We zetten ook digitale EHBO-workshops in bibliotheken en buurthuizen op de agenda. En samen met de Universiteit Leiden en het Centrum voor Cybersecurity Nederland (NCSC) ontwerpen we een stedelijk cyberveiligheidsplan.

We onderzoeken of onze Leidse parkeergarages geschikt kunnen gemaakt worden als schuilkelders en hoe we Europese subsidies voor cyberveiligheid in onze stad kunnen inzetten

Als laaggelegen de stad zijn we kwetsbaar voor extreme neerslag en overstromingen. Daarom willen we versteende wijken groener en koeler maken. In burgerberaden en met het Resilient Cities Network voor waterbeheer en crisisvoorbereiding kunnen we duurzame plannen ontwikkelen.

7 - PUBLIEKE RUIMTE

7. PUBLIEKE RUIMTE

ELKAAR DE RUIMTE GEVEN

Publieke ruimte is niet vanzelfsprekend open, eerlijk of veilig. Onze Leidse auto's nemen veel plek in. Onze kinderen willen en moeten veilig spelen. Onze middenstanders zitten klem tussen milieumaatregelen en bereikbaarheid. Onze leefbaarheid en onze monumenten vragen om minder uitstoot en verdere vergroening. Lang niet iedereen voelt zich thuis in de digitale ruimte. En dat alles in een compacte stad met nogal wat versteende wijken als De Kooi, Stevenshof, Transvaal, Binnenstad-Zuid en Noord.

Wij kiezen voor een publieke ruimte die inclusief, leefbaar en toekomstbestendig is. Daarom willen we voortbouwen op het prima beleid van de vorige coalitie en dat aanvullen met innovatieve oplossingen die in Europa hun kracht bewezen hebben. Dat kan met steun van Europese fondsen zoals Horizon Europe, URBACT, LIFE, het Just Transition Fund en het Digital Europe Programme. En door te leren van steden als Kopenhagen, Gent en Ljubljana.

Publieke ruimte in het kort

1. We geven ruimte terug aan mensen.
2. We maken ruimte groener en gezonder.
3. We maken ruimte bereikbaar, ook voor onze middenstand.
4. We maken ruimte digitaal sterk.
5. We maken ruimte voor Europese samenwerking.

MEER IN DETAIL

1. Ruimte teruggeven aan mensen

We willen 30 km/u invoeren voor de hele stad binnen de singels. We gaan daarnaast autoluwe zones uitbreiden, geïnspireerd op het model van Gent (autovrije binnenstad met logistieke ringen). We geloven in slimme logistieke hubs aan de rand van de stad, zoals Barcelona's 'superblocks' voor lokaal verkeer. We willen meer ruimte voor voetgangers en fietsers, met steun via EU-programma EIT Urban Mobility. En we vinden meer openbare toiletten in de stad een kwestie van beschaving en gastvrijheid, dus: noodzaak.

2. Ruimte groener en gezonder maken

We willen onze versteende wijken vergroenen door steen te vervangen door grind. Door wadi's, regentuinen en groene buffers op schoolpleinen en pleinen te maken. Met een bomenbeleid voor hittestressgebieden.

We zijn voorstander van een tweede, grotere groene ring, rondom Leiden: Singelpark XL. En van veel meer veilige, schone openbare toiletten. Daarnaast willen we deelnemen aan het Resilient Cities Network en projecten als Clever Cities (Hamburg, Milaan).

3. Ruimte bereikbaar en leefbaar houden

Middenstand en e-commerce zijn belangrijke economische pijlers in onze stad. Zij hebben ook ruimte nodig. We willen logistieke ringen rondom (winkel-)centra en bij belangrijke verkeersknooppunten die de winkels kunnen bevoorraden. Zo verminderen we het (vracht-)verkeer in de stad wat zorgt voor minder files, minder uitstoot en minder geluidsoverlast. We willen extra ruimte voor bevoorrading met elektrische voertuigen en het gebruik van deelauto's stimuleren.

4. Ruimte digitaal sterk maken

Ook in de digitale ruimte kunnen we elkaar ontmoeten. Fijn als dan iedereen er goed in thuis is. Daarom willen wij digitale spreekuren en trainingen in buurthuizen en bibliotheken verder uitbreiden. Samen met het NCSC willen we die ruimtes zo veilig mogelijk maken en houden. Digitale bibliotheken en educatieve platformen als BplusC hebben onze steun. Daarnaast willen we onderzoeken of we online burgerplatforms kunnen realiseren waar bewoners kunnen stemmen, ideeën kunnen indienen en kunnen overleggen – zoals Barcelona en Lille participeren in het Decidim-platform. Dit met hulp van het Europese e-Government Action Plan.

5. Ruimte voor Europese samenwerking

Volt gelooft in een stad die meedoet, meedenkt en meedeelt. Daarom gaan we onze stad actief laten deelnemen aan Europese steden programma's, zoals Eurocities, Green City Accord, Climate-Neutral & Smart Cities Mission. We willen daarnaast een sterk subsidieteam binnen de gemeente om EU-gelden beter te benutten, geleid door de wethouder Europese zaken.

Leiden wordt wat ons betreft voorloper in inclusieve, groene publieke ruimte.

8. ONDERWIJS EN WETENSCHAP

8. ONDERWIJS EN WETENSCHAP

VAN SPIEGELS RAMEN MAKEN

‘The whole purpose of education is to turn mirrors into windows’. Het staat op een raam van de Universiteit Leiden. Het is exact waar Volt voor gaat. Basiskennis én specialistische kennis opdoen, verrassende inzichten ontwikkelen, andere culturen leren kennen; we gunnen het ieder kind, ongeacht achtergrond of capaciteit. De Universiteit is een belangrijke speler in onze stad. Al eeuwenlang. Van de kennis en expertise profiteren we, dus die koesteren we. Daarnaast willen we nadruk op inclusiviteit, een routekaart om thuiszitters te activeren en gezonde schoolgebouwen die passen bij de 21ste eeuw. Goed onderwijs is de beste basis voor gelijke kansen voor iedereen. Daar draagt ook Erasmus+, het Europese subsidieprogramma voor onderwijs aan bij. Dit programma stimuleert sociale inclusie, de groene en digitale transitie en - minstens zo belangrijk - de deelname van jongeren aan democratisch besluitvorming.

Onderwijs in het kort

1. We gaan voor gelijke kansen, diversiteit, inclusie en naar onderwijs waarin we leren van elkaars verschillen.
2. We laten niemand in de steek; een routekaart voor thuisblijven.
3. We maken ons sterk voor gezonde 21e eeuwse schoolgebouwen.
4. We gaan voor scholen als sociale ankers in de wijk, met groene schoolpleinen voor een gezonde leer en leefomgeving.

MEER IN DETAIL

1. Gelijk, divers, inclusief

Het huidige onderwijssysteem is vooral ingericht op kinderen die zich zo’n beetje hetzelfde ontwikkelen. Wij willen gelijke kansen door het onderwijs af te stemmen op de ontwikkeling van elke leerling en student en hen brede passende ontwikkelmogelijkheden te bieden. Daarom willen we in Leiden samenwerking tussen voorschoolse opvang, basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Juist door actief met elkaar samen te werken, bieden we kinderen en jongeren optimale ontwikkelingsmogelijkheden. Leiden heeft met een mbo, hbo en een universiteit een uniek onderwijsaanbod dat door samenwerking nog sterker kan worden.

Ook BplusC, musea, muziek-, techniek- en sportclubs kunnen samenwerken. Verschillen kunnen verrijken. We faciliteren contacten tussen de reguliere scholen en scholen met veel nieuwkomers. Door elkaar en elkaars cultuur te leren kennen, ontstaat begrip en kunnen wij elkaar helpen. Een kinder- of jongerenadviesraad die de school gevraagd en ongevraagd adviseert? Wij zijn voor.

2. Niemand in de steek laten

In Nederland, en ook in Leiden, zitten te veel leerlingen aan de kant door gebrek aan passend onderwijs. Volt wil vroege signalering van leerlingen die dreigen uit te vallen en wil samen met onderwijsorganisaties en ouderpanels een routekaart ontwikkelen voor passend onderwijs en de resultaten daarvan laten monitoren. We stimuleren de betrokken instanties om actief contact te leggen met de 'thuiszitters' en hun ouders en de oorzaken van dat thuiszitten te inventariseren. Gedurende dit regelmatige thuiszittersoverleg kunnen ouders en leerling zelf overleggen met de scholen en verantwoordelijke instanties over passend onderwijs voor het kind.

3. Toekomstbestendige schoolgebouwen in Leiden

Veel Leidse schoolgebouwen zijn eigendom van de gemeente en dringend toe aan vernieuwing. De gebouwen zijn verouderd, kampen met slechte luchtcirculatie en zijn vaak niet verduurzaamd, wat leidt tot hoge energiekosten. Dit zorgt voor een ongezonde werkomgeving voor leraren en belemmert de leerprestaties van leerlingen. Volt wil dat alle scholen in Leiden kunnen beschikken over gebouwen die passen bij de 21e eeuw. Dat vergt forse investeringen, maar leidt op termijn tot structurele besparingen op bijvoorbeeld stookkosten. Wanneer de gemeente de benodigde investeringen niet direct kan opbrengen, stellen we voor om scholen te ondersteunen met gemeentelijke garantiestellingen. Daarmee kunnen schoolbesturen tegen gunstigere voorwaarden leningen afsluiten om hun gebouwen te verduurzamen. Zo investeren we nu in een gezonde leeromgeving én in een lagere energierekening later.

4. De school als fysiek knooppunt

Scholen zitten vaak midden in de wijk. Mooie kans om bewoners te betrekken bij de school door hen voor bepaalde evenementen uit te nodigen. Of kennis en ervaring met hen te delen. Daarnaast wil Volt inzetten op het vergroten van de waarde van schoolpleinen voor de omgeving. Zo willen we meer inzetten op groene schoolpleinen, het liefst met betrokkenheid vanuit de buurt. Groene schoolpleinen dragen bij aan een betere fysieke en mentale gezondheid voor kinderen en verbeteren gelijktijdig de leefbaarheid voor de hele buurt. Groene schoolpleinen kunnen een nieuwe sociale waarde worden en een plek waar jong en oud kan leren over een gezonde groene stad.

WETENSCHAP IN LEIDEN

Leiden kennisstad, dat houden we zo. Leiden heeft de oudste universiteit van Nederland en heeft, samen met het LUMC en het Leiden Bio Science Park, een uniek wetenschappelijk netwerk binnen de stadsgrenzen. Maar op wetenschappelijk gebied wordt er natuurlijk ook samengewerkt met instituten buiten de stad, binnen Nederland, in Europa en ook wereldwijd. Volt koestert de wetenschappers én studenten in Leiden en biedt graag een gezonde werk- en leefomgeving aan hen die verbonden zijn met de wetenschap in Leiden.

Leidse wetenschap in het kort

1. We werken verder aan samenwerking en kennisdeling met de Universiteit Leiden.
2. We zetten vol in op studentenwelzijn en -huisvesting.

MEER IN DETAIL

1. Brede samenwerking en kennisdeling moet nog beter

Volt wil dat de gemeente de banden met de universiteit breed onderhoudt en verder uitbouwt. Dit betekent samenwerken op velerlei terreinen, niet alleen onderwijs en onderzoek, maar ook bijvoorbeeld op het gebied van cultuur, duurzaamheid, gezondheid en veiligheid. De kracht van Leiden als kennisstad ligt in het verbinden van verschillende kennisinstellingen en sectoren. Samenwerking met alle onderwijsniveaus – van mbo tot universiteit – blijft daarom belangrijk, zodat kennis echt iedereen bereikt. Gemeente en universiteit moeten blijven investeren in gezamenlijke initiatieven (zoals Leiden Kennisstad) en nieuwe vormen van kennisuitwisseling. Zo kan de universiteit haar rol als netwerkuiversiteit waarmaken en kan Leiden profiteren van wetenschappelijke inzichten bij beleidsvorming en innovatie. Concrete voorbeelden zijn het aanstellen van stadsacademici (bijv. een stadscriminoloog in samenwerking met politie) of het betrekken van onderzoekers bij klimaat- en mobiliteitsplannen – door open kennisdeling wordt de stad slimmer en leefbaarder.

2. Studentenwelzijn en -huisvesting

Een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren is het welzijn en de huisvesting van studenten in Leiden. De gemeente en Universiteit Leiden werken al samen om de gelijkwaardigheid en het welzijn van studenten te bevorderen. Volt pleit ervoor deze samenwerking te intensiveren, bijvoorbeeld via gezamenlijke programma's voor mentale gezondheid, preventie van eenzaamheid onder studenten en ondersteuning van studieverenigingen bij welzijnsinitiatieven. Daarnaast is betaalbare studentenhuusvesting cruciaal. We willen voldoende woonruimte en een prettige leefomgeving voor alle Leidse studenten, Nederlands en internationaal. Volt wil Leiden als studentenstad aantrekkelijk houden.

9. CULTUUR

9. CULTUUR

VERLEIDEN MET KWALITEIT EN KENNIS

Leiden is (altijd al) een gastvrije stad. Super dat mensen uit de hele wereld genieten van onze grachten, monumenten, festivals en horeca. Toerisme brengt leven in de stad en zorgt voor werkgelegenheid. Wij gaan voor de balans: leuk voor bezoekers en leefbaar voor Leidenaren. Slim toerisme dat kwaliteit toevoegt; het past bij Leiden Kennisstad met universiteit, hogeschool én 15 musea. We zien het Science Café Leiden dat wetenschappers en beginnende musici een podium geeft. Net als Sciencia & Vinho in Porto en Bar des Sciences in Parijs. We gaan voor een mix van inclusiviteit, kwaliteit en talentontwikkeling. Natuurlijk met hulp van de Europese subsidiemogelijkheden, zoals The Culture strand.

Cultuur en toerisme in het kort

1. We zetten in op kwaliteitstoerisme met onder andere congressen, symposia, festivals en (educatieve) events.
2. We verlagen culturele drempels; met voor iedereen (fysiek en financieel) toegankelijke podia, musea, events, etc.
3. We investeren in zekerheid, talent en betrokkenheid.

MEER IN DETAIL

1. Leuk en leefbaar

Geen dolend massatoerisme, maar mensen die de stad waarderen en hier fijne, duurzame tijd doorbrengen. Applaus voor het Copenpay in Kopenhagen; bezoekers maken al kajakkend de stad schoner en krijgen rondvaart of koffie als dank. Ruim baan voor congressen, symposia en educatieve events. Bijvoorbeeld de jaarlijkse Museumnacht Leiden, The Dutch Life Sciences conference, het LIFF. Top voor de lokale economie en helemaal Leiden Kennisstad.

2. Voor iedereen

Cultuur moet letterlijk en figuurlijk drempelloos zijn. We steunen de *Stadspas* waarmee gezinnen met een smalle beurs toegang krijgen tot al ons culturele aanbod. We willen ervoor zorgen dat ons eigen Leids Ontzet ontzettend Leids blijft, we pleiten voor een 2-daagse internationale stadspas, voor een Europese Museumweek en voor meer LCKV. We kijken naar fysieke toegankelijkheid; musea zoals het Rijksmuseum van Oudheden en Naturalis doen het goed. Daar willen we meer van.

3. Van Jochem Myjer tot ongekend talent

Kunst en cultuur verdienen meer zekerheid en toekomst. Daarom pleiten we voor een eerlijk, transparant subsidiestelsel dat ruimte laat voor experiment, jonge makers, ateliers en kleine podia. We pleiten daarnaast voor meer samenwerking tussen zakelijke markt, commercie en cultuur.

We willen dat iedereen meedoet, daarom willen we mensen samenbrengen via workshops, community art en amateurkunst.

10. DIGITALISERING

10. DIGITALISERING

EEN SLIMME, VEILIGE ÉN EEN PERSOONLIJKE GEMEENTE

Ook Leiden digitaliseert in rap tempo. Dankzij de technologie kunnen we makkelijker leven, werken, elkaar informeren en de democratie versterken. Tegelijkertijd vormt de afhankelijkheid van Big Tech een gevaar voor ieders autonomie en ligt het risico van Kafkaëske schijnservice op de loer. Wij gaan ons daarom sterk maken voor een digitaal onafhankelijk, sterk Leiden op basis van opensource met Europese kernsoftware rond 2030. Bovendien willen we een mensvriendelijk lokaal DigiD, waarin alle Leidenaren hun paspoort, huwelijk, geboortes, (parkeer-)vergunningen probleemloos kunnen regelen. Dat er daarnaast in het gemeentehuis altijd mensen zijn die Leidenaren met digitale vragen en problemen kunnen helpen? Vanzelfsprekend!

Digitalisering in het kort

1. Opensourcedigitalisering in 2030,
2. Gebruiksvriendelijkheid voor iedereen,
3. Online services in dienst van mens en democratie.

MEER IN DETAIL

1. Cyberveiligheid & opensource

We willen niet langer afhankelijk zijn van Amerikaanse techbedrijven en we willen dat de stad de bescherming van systemen, inwoners en hun data structureel in eigen regie heeft. Daarom gaan we voor een Leiden dat in 2030 volledig is overgestapt op opensource met Europese alternatieven voor kernsoftware.

Dat zijn complexe processen met (vaak gefaseerde) ingewikkelde implementaties, maar ze zijn noodzakelijk. We leren daarbij van ervaringsdeskundigen Denemarken en Estland die deze transitie al succesvol doormaakten. Maar we gaan ook profiteren van de expertise van de Universiteit Leiden, de Hogeschool Leiden en het Bio Science Park.

2. Gebruiksvriendelijke inclusieve, digitale services

De online-informatie in Leiden moet dienstbaar zijn aan elke Leidenaar. Denk aan (liefst) één duidelijk, gebruiksvriendelijk digitaal loket. Daar hoort meertalige ondersteuning, zoals Arabisch, Frans, Italiaans, Turks, Pools bij. Ook laaggeletterden of mensen met een (visuele) beperking moeten er hun weg kunnen vinden. Omdat lang nog niet iedereen digitaal zo handig is, willen we gratis digitale vaardigheidstrainingen aanbieden, bijvoorbeeld in bibliotheken en buurthuizen. Hoe beter we mensen kunnen informeren, hoe meer betrokken mensen zijn.

3. In dienst van mens en democratie

Digitale tools kunnen mensen makkelijker betrekken bij besluitvorming. Van een gebruiksvriendelijke website mét een overzicht van de meeste moties en stemmingen wordt iedereen wijzer. Hybride burgerberaden en digitale raadplegingen maken participatie laagdrempeliger en inclusiever. We willen dat transparante algoritmes en open data ervoor zorgen dat inwoners kunnen volgen hoe besluiten tot stand komen. We willen experimenteren met digitale participatievormen die leiden tot invloed op beleid. Zo bouwen we aan een gemeente waar technologie vertrouwen in de democratie versterkt.

11. INTERNATIONALS

11. INTERNATIONALS

LEIDEN: WELCOME, BIENVENU, いらっしゃいませ

Internationale studenten, expats, statushouders en arbeidsmigranten uit de hele wereld verrijken onze economie, cultuur en geven de stad flair. Zij lopen hier echter vaak tegen problemen aan: hoge woonlasten, taalbarrières, discriminatie, onzekere werkverbanden of beperkte toegang tot zorg. Wij willen hen een warm welkom geven in onze eerlijke, inclusieve en toekomstgerichte stad. Dat doen we met internationale oriëntatieprogramma's, veilige huisvestingsmodellen en innovatieve integratie-aanpakken die in andere Europese steden al succesvol blijken.

Internationals in het kort

1. We gaan voor betaalbare, kwalitatief goede woonruimte voor internationals.
2. We maken diensten toegankelijk en meertalig, met steun uit Europese fondsen.
3. We ondersteunen taalonderwijs, integratie en mobiliteit met Europese best practices als voorbeeld.
4. We behartigen hun belangen via onze wethouder Europese Zaken.

MEER IN DETAIL

1. Wonen, werken en rechten

We willen internationale studenten, expats en arbeidsmigranten een thuis bieden. Tijdelijke woonplekken moeten beschikbaar zijn, zodat internationals niet afhankelijk zijn van dure of slechte kamers. Werk en huisvesting horen gescheiden te zijn: het verliezen van een baan mag niet automatisch leiden tot verlies van een huis.

We treden streng op tegen misstanden zoals overbewoning en slechte verhuurpraktijken, in samenwerking met inspectiediensten. Internationals krijgen toegang tot duidelijke informatie over hun rechten en plichten, in meerdere talen. Registratie in de Basisregistratie Personen (BRP) moet laagdrempelig zijn, zodat zij toegang hebben tot zorg en sociale voorzieningen. Hier kunnen Europese modellen voor toegankelijke registratie ons inspireren.

2. Toegankelijke diensten, zorg en welzijn

De gemeente moet internationaal toegankelijk zijn. Formulieren, websites en loketten worden meertalig aangeboden. We pleiten voor een fysieke én digitale International Desk waar vragen over wonen, werk, zorg en integratie beantwoord worden. Nieuwkomers ontvangen een welkomstpakket met praktische informatie, mede mogelijk gemaakt via Europese subsidieprogramma's.

Wij vinden dat basiszorg voor iedereen toegankelijk moet zijn, ook voor tijdelijke bewoners of mensen die hun baan verliezen. Daarnaast willen we investeren in mentale gezondheid, ontmoetingsplekken en buurtorganisaties om stress en sociale isolatie tegen te gaan. Europese gezondheidsprojecten bieden goede voorbeelden en steun.

3. Integratie, taal en mobiliteit

Integratie begint bij taal en ontmoeting, dus ondersteunen we taalcursussen Nederlands, Engelstalige oriëntatieprogramma's en evenementen die internationale inwoners verbinden met Leidse buurten en verenigingen. Ook partners van expats moeten hulp krijgen bij het vinden van werk en de erkenning van diploma's.

Daarnaast bieden we fietscursussen aan: belangrijk om je lekker veilig en zelfstandig door de stad te kunnen bewegen. In steden als Kopenhagen en Wenen zien we al succesvolle programma's waar we van kunnen leren.

4. Huurwoningen en meertalige kinderopvang

Om Leiden aantrekkelijk te houden voor internationaal talent, investeren we in voldoende huurwoningen voor korte verblijven, meertalige kinderopvang en scholen en culturele betrokkenheid. Expats worden actief betrokken bij het culturele leven. Met steun voor het Expat Centre, initiatieven als Leiden Welcome en Europese subsidies blijft onze stad een gastvrije, kosmopolitische kennisstad.

Volt wil bovendien met een wethouder Europese Zaken systematisch de kansen die Europa biedt benutten en bouwen aan een stad waar mensen uit binnen- én buitenland zich thuis voelen en bijdragen aan onze gezamenlijke toekomst.

OMDAT ELKE EURO TELT

Volt staat voor een zorgvuldig financieel beleid. Elke euro telt. Daarom zetten we in op slimme samenwerking, transparantie en gebruiken we (Europese) subsidies om de juiste balans te vinden.

Uitgangspunt voor onze financiële plannen is de begroting van 2026: we sturen op de meerjarenraming 2026 van rond de 680 miljoen euro. Daarna per programma. We pleiten voor het toepassen van stress-tests bij investeringen (rente, vertraging, lagere opbrengsten) en duidelijke stop-/door-momenten. Geen structurele euro zonder structurele dekking; incidentele ambities = incidentele dekking door onder andere:

- **cofinanciering door publieke partijen:** Veel investeringen overstijgen de gemeentegrenzen. We willen daarom actief samenwerken met buurgemeenten, de provincie en regionale partners om samen de lasten van grote investeringen te dragen. We zetten een regio-investeringsfonds op dat we gebruiken om cofinanciering met landelijke en Europese subsidies te bevorderen.
- **Subsidie taskforce:** Denk aan Europese subsidies, rijksbijdragen en innovatieve samenwerkingen met maatschappelijke partners.
- **garantiefonds schoolverduurzaming:** Gemeentelijke garantie en voorfinanciering, aflossing uit energiebesparing.

Verdere digitalisering en Europese AI kunnen uiteindelijk leiden tot meer efficiëntie en kostenbesparing. Tegelijkertijd willen we verder werken aan financiële transparantie door toegankelijke infographics te maken om de situatie aan iedere Leidenaar uit te leggen.

Vast en goed: wonen voor iedereen!

We gaan extra woningen en studentenkamers realiseren tot en met 2035. We zien hier een gemeentelijke rol bij het vormen van de plannen, de grondexploitaties, de gebiedsinfrastructuur en participatie. Kosttype: vooral incidenteel kapitaal (infrastructuur en/of voorinvesteringen), publiek-private fondsen en cofinanciering als norm.

Welzijn en economie

We ondersteunen MKB/werklandschappen binnen het 2026-plafond, met $\geq 50\%$ cofinanciering (regio/bedrijven/EU) en fasen met stop-/door-momenten. Pilots zoals het Bouwdepot lopen 12–24 maanden met een kostenplafond per deelnemer; opschalen kan alleen bij bewezen effect en structurele dekking.

Energie, water en klimaat

Bij projecten rekenen we op $\geq 60\%$ externe financiering en reserveren 2–3% van de vervangingswaarde voor onderhoud. Groenblauwe ingrepen koppelen we aan gebiedsontwikkeling met **revoluerende match funding** om de 2026-exploitatie te ontzien.

Voor scholen wil Volt een garantiefonds starten voor leningen om de verduurzaming van schoolpleinen en schoolgebouwen te combineren met toekomstige energiebesparingen. Hier is geen directe exploitatiedruk door aflossing uit energiebesparing.

Publieke ruimte en veiligheid

We voeren 30 km/u, autoluwte en logistieke hubs gebiedsgericht in. Dat gebeurt in 12–18 maandfasen met kostplafond en met direct ingeboekte onderhoudslasten. Voor vergroening van straten en pleinen en ontwikkeling van Singelpark XL willen we 25–50% cofinanciering via ontwikkelaars, fondsen en bewoners.

Uitbreiding handhaving/cyber gebeurt alleen binnen het 2026-formatieplafond en met meerjarenplanning. Camera's en crisisfuncties gaan door bij een positieve businesscase (beheer/vervanging/privacy geborgd). Cyberweerbaarheid is een vast programma met regionale/landelijke cofinanciering.

Gezondheid (zorg en preventie)

E-health/domotica willen we als pilots van 12–18 maanden starten met heldere doelen. Alleen bij ≥ 5 –10% besparing of aantoonbare wachtlijstreductie maken we het structureel (met dekking). Sport-/preventiehubs passen we in bestaande plannen, aangevuld met gezondheids-/sportfondsen.